

Porodní domy v České republice

- právní kontext, zájmy rodin a profesí

Porodní domy jsou v zahraničí zdravotnická zařízení vedená porodními asistentkami a určená nízkorizikovým rodičkám. Umožňují kontinuální péči porodní asistentky, která je podle výzkumů bezpečná pro dítě a významně zdravotně lepší pro matky.

Koho se porodní domy týkají?

Ženy a jejich děti a partnerů: Nízkorizikové ženy (asi 80 % žen dle WHO) mají zájem o porodní domy, o rozšíření možností porodní péče, o kontinuální péči porodní asistentky. Vyjadřují se tak opakovaně v peticích, ale např. i v diskuzi na FB MZČR pod příspěvkem ze dne 11. 2. 2016. Část žen by upřednostnila porod v porodním domě před porodem doma. Část žen by si raději zvolila porodní dům než nemocnici. Například v Praze jsou porodnice přeplněné a dochází k nedůstojnému a protiprávnímu odmítání rodiček. Ženy i děti mají právo na zdraví a zdravotní služby na náležité odborné úrovni, které jsou přiměřeně bezpečné a v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy.

Porodních asistentek: Jsou to vysokoškolsky vzdělané odbornice na fyziologické těhotenství a porod a šestinedělí, ale jejich kompetence a podnikání, které jsou běžné ve vyspělých zemích, jsou u nás omezovány lékařskou lobby a státem. Mají ústavně zaručené právo podnikat a podle Listiny základních práv a svobod může být základní právo omezeno pouze zákonem a toto omezení nesmí být zneužíváno k jiným účelům, než pro které bylo stanoveno. V současnosti neřešíme zařazení jejich péče v porodním domě do úhrad z veřejného zdravotního pojištění, ale to, aby vůbec mohly vykonávat svoji činnost za přímou úhradu od klientek.

Lékaři – nejsou specialisté na fyziologické těhotenství a porod, specializují se na patologie, v případě porodních domů by poskytovali návaznou péči, pokud by byla nutná. Historicky si vydobyli monopol na porodní péči, přivlastňují si kompetence porodních asistentek, které ale nemají, a jsou s nimi v konkurenčním vztahu. Je potřeba je zapojit do diskuze o porodních domech, ale dosud mají rozhodující slovo pouze oni. Je to podobné, jako by daňoví poradci rozhodovali o tom, jakým způsobem mají poskytovat své služby advokáti.

Jaká je právní úprava porodních domů?

V České republice je vyhláškami upraveno „Pracoviště porodní asistentky, kde jsou vedeny fyziologické porody“, ale dosud žádné nevzniklo kvůli požadavkům, které jsou z části nejasné a z části nesplnitelné. Konkrétně jde o:

- podmínku přítomnosti gynekologa a porodníka do 5 minut a
- podmínku 15 minut pro operativní ukončení porodu.

Mají tyto podmínky rozumné opodstatnění?

Tyto podmínky nemají oporu v zahraniční úpravě a praxi porodních domů. Podmínky v minulosti nastavilo Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s lékařskou veřejností, bez jakéhokoliv důvodové zprávy a odborného odůvodnění. Porodní asistentky nebyly do procesu přizvány. Lékaři, kteří se na úpravě podíleli, se netají tím, že účelem bylo znemožnit vznik porodních domů.

Evropský soud pro lidská práva a Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen volají po rozšíření možností volby porodní péče v České republice.